

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGETES TARTALMU NETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 *
Egész évre	8 *
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a ... .. Kiadóhivatalhoz küldendők. ... ..
Hirdetések, valamint nyilvántári közlemények árszabály ... .. szerint számítatnak. ... ..

A piac- és vásártartási jogról.

Petrozsénynek ez a tengeri kigyója. Sokszor és sok alakban fel-feltűnt, s még mindig kísért. A legutóbbi képviselőtestületi közgyűlésen újból szönyegre került, de még ezzel se lesz a napirendről levéve.

Lapunkban is többször szóváltattuk, minden oldalról megvilágítottuk, de az aktualitás indokolja a községi közgyűlés újabb intézkedésének ismertetését.

A piac- és vásártartási jog körül amiatt foly a harc, hogy Livazény és Petrozsény községek közös tulajdonát képezi. És ezt a jogot se megosztani nem lehet, sem az annak hasznosításából eredő jövedelemből (?) való részesedés iránt a két község nem juthat megegyezésre. Livazény jelentékeny hasznot számít, Petrozsény pedig a legutóbbi közgyűlésen is megcáfolhatlan számadatokkal kétségtelenné tette, hogy a piac- és vásártartás direkt hasznot nem hajt. Mondhatni olyan, mint a kegyuraság, mely csak terhet ró a jogosultra. Szerencsétlen gondolat volt 20 év előtt a kérdéses jog adományozását a két község részére kérni. De ez megtörtént s ezen már nem segít semmiféle rekriminálás. Két évtized alatt a viszonyok lényegesen változtak. Az akkor összeépült s közösen adminisztrált két kis község szétvált, Livazénynek az autonóm nagyközséggé alakult Petrozsényvel összeépült

része Petrozsényhez lett csatolva politikailag és földrajzilag. A vásár- és piactér Petrozsény területén van, a piaci rendtartásról tehát Petrozsénynek kell gondoskodni. És ez olyan terhes kötelezettséget ró Petrozsényre, amelynek költségét nem fedezi a jog gyakorlásából eredő jövedelem, miként ezt a községi előjáróság és a gazdasági- s pénzügyi bizottság által Petrozsény község képviselői közgyűlése elé terjesztett s okmányolt számadatok igazolják. Pedig az elszámolás a terheknek, a kiadásoknak aránytalanul nagyobb részét Petrozsényre rója. Holott, ha Livazény az ugynevezett vásárvám jövedelmének feléhez igényt formál, — amint ezt jogosan teheti, akkor a terheknek felerészét is tartozniuk viselni. És még ilyen elszámolás mellett is a két község szétválása óta Livazény község javára számított jövedelem felén túl 12000 kor-nál többet tartozniuk Petrozsénynek megtéríteni.

Egyébként az okmányolt elszámolás Livazény községgel közölve lesz s arra vonatkozó észrevételeit megteendi. De ismerve a számadatokat, legjobb meggyőződéssel kijelentjük, hogy alapos kifogás az elszámolás realitása ellen nem tehető. Mert, ha csak azt említjük, hogy a piactér vételára és kövezési költsége mind Petrozsény terhére van számítva s csupán az ezen célra fordított összeg 5 1/2%-ának felerésze van a piaci- és vásári helypénzszedési jog felerészében részesülő Livazény község terhére róva. Azt sem állithatja méltánytalannak senki, hogy

a vásári- és piaci rendtartás érdekében csak egy rendőr javadalmazásának fele része terhelje Livazényt.

A vásártér berendezésének, állatorvos javadalmazásának költségeit mind Petrozsény viselte és fedezi. És vannak még egyéb terhek, melyek a jog gyakorlással járnak s mindezek az egyenlően megosztott jövedelem arányától eltérően kisebb részben vannak Livazény terhére számítva.

Ha mindezek nem győzik meg Livazény község helyhatóságát arról, hogy a jogközösség további fennállásához való ragaszkodása indokolatlan, akkor nem mérlegeli reális számítással a saját érdekét. Mert mit veszít Livazény azzal, ha a jogközösség megszűnik. Semmit. Szükségleteit akkor is éppen úgy beszerezheti, áruít éppen úgy értékesítheti a petrozsényi piacon, mint most, mint Petrilla, Merisor, Vulkan, vagy a vidék többi szomszédos községeinek termelő- s fogyasztó közönsége. Míg ellenben a helypénzszedési jogért befolyó jövedelem felét mindenkor meghaladó és folyton fokozódó kiadás terhétől megszabadul.

Természetesen, ezt a kérdést elfogulatlanul és tárgyilagosan kell mérlegelni.

Petrozsény ellenben, mint a Zsilvölgynek forgalmi, politikai és kulturális központja, itt elfoglalt pozíciójánál fogva még anyagi áldozatok árán is utalva van a piaci- és vásártartási jog biztosítására. És ha erről lemondana Livazény

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCÁJA.

„Gondolatok március idusáról“.

— Irta: **BAKSAY MÓR.** —

A nagy napot mi is megünnepeltük. Petrozsénynek erkölcsi kötelessége, hogy a nagy márciusi napokra emlékezzen, mert a 60 évvel ezelőtt futó tüzként elterjedt nagyszerű eszmék társadalmi evolúciójának köszönhetjük mi leginkább azt, hogy ma községünk az egyenlőség és testvériség zászlajával kezében kulturális tényezőként áll, mint idegen ajkuak között nemzeti nyelvünk szószólója és a magyar hazafiság védbástyája. A természet megáldotta vidékünket külső színének pompájával és feltárta előttünk öleiben rejtgetett kincseit, hogy mintegy kiengesztelje utódait azon számos névtelen mártynak, akik az ellenséges nemzetiségek féktelen dühének 60 év előtt e környéken áldozataivá lettek. Nem haltak hiába sem a névtelen hősök, sem azon félistenek, kiket ismerni és poraiban is magasztalni engedett meg a gondviselés, mert a nemzet azon szent eszmék csiráiból fakadt terebélyes fának árnyékában, saját szellemében, független hazájában él és élni fog.

A nagy nap emléke ünnepelésének módozataiban községünkben is, mint a hazának egyéb vidékén sokféle változat volt.

Vegyük csak bonckés alá, hogy mily őszhangban, vagy dissonanciában vannak egymással a különböző vallásfelekezetek templomaiban tartott ünnepi misék és beszédek, a különböző testületek és az ifjuság ünnepe.

A régi államok mindegyikében, tehát egy a zsidó, görög, valamint a rómaiaknál is az állam legfőbb ura

maga az istenség volt és ezen teokratikus szin keresztül vonult a nemzet életének minden fázisán, a hadvezetésben, ugy, mint a polgári életben. A papok, mint Isten küldöttei tudtára adták a legfőbb ur akaratát mindazon organumoknak, amelyek hivatva voltak az államot rendben tartani. Az ő nevében viseltek háborút, sőt még gyűléseiket is csak az Istenség kedvező jelei esetére tartották meg.

Ezen teokratikus felfogás nemzetünkben is kedvező talajra talált és történetünkben igen sok példa van arra, hogy sok hadi veresesség, vagy győzelem ugy élt a közhíttben, mint Isten jutalmazása, vagy büntetése.

A mai állami élet már nem követi a régi rendszert, a mai állam nem a vallásos érzés, hanem az ésszerű számítások alapján épül fel, amelyek egy állam jelenlegi jólétének és jövőndő politikai értékének egyedüli biztos alapkövei.

Államunk teste, mely törvényeink és mindenki által elismert jogainkon épült fel épen azon szent küzdelem eredménye, melyet mi utódok kegyelettel ünneplünk. De nemzetünknek ma már nincsen szüksége arra, hogy kenetteljes és a vallásból gyökerező szent beszédek oltalmazza meg, mert 1848. március 15.-én oly eszmék szálltak sikra függetlenségünkért, amelyek lehetségessé teszik nekünk utódoknak, hogy a polgári erényekkel tegyék hazánk jövőndjét oly széppé, amely méltó lehet őseink vitézségére és mártýromságára.

Ha az említett szavakat szabatosan átgondoljuk, akkor nem tudnánk teljesen okát adni a községünk templomaiban lezajlott ünnepi miséknek és szent beszédeknek. Nem is államiságunk mai állapotának tényéből kell kiindulnunk akkor midőn e kérdést akarjuk tisztázni, ha-

nem az 1848.-iki eseményeket megelőző magyar állam-eszméből, amidőn az elnyomott és jogában, nyelvében, függetlenségében korlátozott magyar nemzet hitét Istenbe veti és «in hoc signo» küzd az utódok hazájáért.

Mi annak a nagy időknek emlékét iltük. Nagyon helyes tehát, hogy ellátogattunk templomainkba, ahol a szent igék hatása alatt érteni tudtuk őseink lelkesedését, hogy aztán, a mai államfélételeknek annál inkább megfelelhessünk.

Községünk amerikai módra rövid idő alatt és rohamosan érte el mai nivóját. Ha elgondoljuk, hogy a román fakunyhók helyén ma nagyszerű épületei állanak a modern iparvállalatok egész sorának, akkor nem fogunk azon sem csodálkozni, hogy iparvállalatok különböző nemzetek kebeléből ideszakadt munkásai érzelmeikben és gondolataikban magyarok, mert csak természetes állapot az, hogy annak az országnak, mely nekik kenyeret ad, megengedi, hogy polgárjogaikat a törzslakkal egyformán gyakorolják annak az országnak földje szeretetre gerjeszti adományainak részeseit. És valóban a mai Zsilvölgy képe legjobban bizonyít emellett, hogy annak a néhány magyar családnak nem is nagy fáradsága képes volt egy ilyen benépesült területet magyarrá tenni. Mi volt a Zsilvölgy negyven év előtt? Szinte ijesztően neveltség arra visszagondolni. A kiránduló, aki messze vidékről nagy ügyvel bajjal erre vetődött a még nyáron is fehérlő hegyormok alatt, egy a hegy tetejéről rohanó patak völgyében néhány fából összetákoltt kunyhót vett észre. Az emberek álati bőrből készült idomtalan ruhákban jártak csilingelő juhnyájak nyomában olyan rendetlen utakon, melyeket alig egy-kétszer taposot meg a ló. A patakban faturbinát forgat a víz. Ez a Zsilvölgy

köztség, mint jogosult még a saját fogyasztó- és termelő lakosai részére sem tudna vásár- és piactérről s a forgalom igényeinek kielégítéséről gondoskodni.

Ez a feladat Petrozsényre hárul éppen úgy, mint erejét felülmúló más olyan intézmények létesítése, olyan kötelezettségek teljesítése, amelyek elől a viszonyok parancsoló sulya alatt nem térhet ki. Ami Petrozsény adozó polgárainak terhét már-már elviselhetetlenné fokozza.

Mіндеzen indokok dacára, Livazény község közönsége aligha hajlandó levonni a következtetést, melyszerint: a vásár- és piactartási jogra nézve a közösség fentartása mind a két község érdeke ellen van; hogy Livazény mit sem veszít azzal, ha a felerészben őt illető jogról lemond, míg ellenben úgy Petrozsény, valamint Livazény és a vidék többi községeinek evidens érdekei szükségessé teszik, hogy anyagi áldozatok árán is Petrozsényben az igényeket kielégítő piac legyen.

Erre az előre látható eshetőségre tekintettel felkérte Petrozsény község képviselőtestülete a járás főszolgabíróját, hogy a két község között felforgó differencia békés kiegyenlítését közvetíteni sziveskedjék.

És ha ez sem vezet ohajtott eredményre, akkor csak a bírói beavatkozás felhívásának Petrozsényre kényszerített útja marad fenn.

És ha ezen az úton lesz az elszámolás megejtve, akkor Livazény terhére kétségtelenül sokkal magasabb költség hárul annál, mint amit Petrozsény község képviselőtestülete a békés kiegyenlítés lehetővé tétele érdekében a közös jog gyakorlásával járó költségként terhére elszámol, hitelesen és megdönthetetlenül igazol.

A mielőbb szükségképpen bekövetkező döntés előtt a kérdés illetően elbirálása, okos és elfogulatlan mérlegelése felette kívánatos.

Községi közgyűlésből.

Fontos ügyek tárgyalása volt a f. hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlés napirendjére tűzve. Petrozsény község képviselőtestülete komoly megfontolással vitatta meg a határozathozatalra előkészített tárgyakat s minden tekintetben a közérdek szemelött tartásával hozta a határozatokat, melyekről a következőkben referálunk:

A községi virilis képviselők lajstromának 1908. évre érvényes kiigazítását tudomásul vette a közgyűlés.

Óslakójának egyetlen gépezete, amellyel mindennapi eledeléhez szükséges lisztet törli meg elég durván és kukuricából. Az irás, olvasás csak a papának istentől rendelt privilegiuma. A haza fogalma ismeretlen e nép előtt. Ezt legkönnyebb rávenni a legképtelenebb kegyetlenségekre, mint az 1848—49-iki események láncolatából ki is tűnik. E völgyben, ma egy teljesen modern nagyközség képe tárul elénk számos templomának tornyával, a műveltség és tudomány terjesztésére szolgáló iskolákkal. Petrozsény ma fontos tényezője a magyar közigazgatásnak, bíráskodásnak és egy elmaradhatatlan forrásra a magyar államjövdelemnek. Az őserdők aljában hatalmas kéményei nyulnak égnek számos iparvállalatnak. A hegyoldalak alagútjaiból dübörögve jönnek ki villamos motorok és vonják maguk után a szemet, a föld gyomrának rejtett kincsét. Az iparvállalatok munkásai szívesen végzik a munkát, mert ez ad nekik kenyeret és módjuk van szórakozni polgári kötelezségeiknek eleget tenni és mint azt az elmúlt nemzeti ünnepen is tapasztaltuk a salgótarjáni társulat munkásai részéről a hazafiság a leginpozansabb módon nyilvánkozik meg. A Zsil-völgy többi községei is hasonló fejlődést mutatnak.

Az ipartestület által rendezett szabadságglakomán egyik vallásfelekezet érdemben megőszült lelkésze boros hangulatban beszélt jelenünkről és jövőünkről. Az ő tapasztalatai előtt, mint ifjú ember engedelemmel hajlok meg, de én épen községünk fejlődéséből, de még az ország egyéb vidékén is mutatkozó gazdasági haladásból nem látom oly borúsnak a jövőt, mint ő és ifjú lelkemnek egész melegével az anyagi és erkölcsi haladás létráin a mai államokat vezető eszmék irányában, ama

Az 1908-ik évi költségvetés törvényhatósági jóváhagyását szintén tudomásul vette és a megállapított fedezet folyósítása céljából a véghatározatban elrendelt névszerinti szavazások megejtésével intézkedett.

A Livazény községgel közös hetipiac- és vásártartási jog jövdelemének elszámolására nézve az előljáróság és pénzügyi bizottság határozati javaslatát elfogadta közgyűlés (Erről szól egyébként mai vezetőcikkünk. Szerk).

Fried és Adorján követelésének átruházása tudomásul vétetett.

A gazdasági és pénzügyi bizottságba Róth Flóris közs. képviselő; a gimnáziumi bizottságba ugyanaz és dr. Nesztor Camil b.-orvos választottak.

Kehler Karolin és Duli Mihály illetőségét nem ismerte el a képviselőtestület.

Két elhalt községi alkalmazott részére temetkezési segélyt szavazott meg s a két díjnoki állás helyett irnoki állások szervezését határozta el a közgyűlés.

Járási főszolgabíró kérdést intézett az iránt, hogy indokolt volna-e, hogy Petrozsényben a korcsmák szombat este 6 órától, hétfőn reggel 6 óráig zárva tartassanak. Petrozsény község képviselőtestülete teljes mértékben osztja járási főszolgabíró felhívásának intencióját s utasítja a községi előljáróságot, hogy a korcsmai zárórák s általában az italmérés gyakorlása körüli rendszabályokra nézve a helyviszonyokra való tekintettel Schreiner József, dr. Rosenberg Ignác, Halász Sándor, Schäffer Mihály, Grausam Károly és Klein Henrick községi tagokból álló bizottság közbenjöttével szabályrendeletet készítsen s azt mielőbb a képviselőtestület közgyűlése elé terjeszteni el ne mulassza.

Petrozsény nagyközség képviselőtestülete az 1886. évi XXII. t.-c. 24. és 111 §§-ai rendelkezésének szemelött tartásával 30 nap közbevetésével s tagjai többségének névszerinti szavazatával elhatározta, hogy a hátszeg-, petrozsény- szurduki állami közút 48—49 km. szakaszán levő 117. számú Malea-patakhid pályaszerkezetének elhelyezésével Petrozsény község közönségét terhelő kötelezettségek teljesítését elvállalja és ebből kifolyólag Szokol Miklós és neje született Pechmann Lujza petrozsényi lakosokkal 1907. évi november hó 6-án a petrozsényi 72 sztkben 341. hrsz. a. jegyzett telek megvételére vonatkozólag kötött szerződést elfogadja, a 38000 az az Harmincnyolcezer korona vételért szerződés értelmében, valamint az 1634 korona örökítési illetéket kifizeti és a hidépítés költségeihez 4000, az az Négyezer koronával hozzájárul, illetve az építkezés megkezdésekor ezen összeget a dévai m. kir. államépítészeti hivatalnál lefizeti.

Utasítja továbbá a képviselőtestület a községi előljáróságot, hogy a tervezett községi létesítmények fedezetére külön határozat rendelkezése szerint felveendő törlesztéses kölcsön összegébe a fenti summákat állítsa be.

A fedezetül szolgáló amortizacionalis kölcsön törleszt-

téséről az évi községi költségvetésében fog Petrozsény község képviselőtestülete gondoskodni.

Járási főszolgabíró tudomására hozza a községi képviselőtestületnek, hogy a pénzügyminiszter 123983/907. számú leiratával Petrozsény községben 14 korlátlan italmérési engedély bevonását rendelte el.

Kapcsolatosan bemutatja a községi előljáróság Petrozsény község területén létező korlátlan italmérések kimutatását. Ezen ügy beható megvitatása után az előljáróság javaslata alapján a közgyűlés elhatározta, hogy bár mennyire indokoltnak tartja Petrozsény nagyközség képviselőtestülete, hogy a köztekintetek figyelembe vételével, a korlátlan italmérések száma a törvényben megszabott létszámra apasztassék, mindazon által az italmérési jogositványt nyert adozó polgárok érdekére való tekintettel az italmérések számának oly nagy mérvű és rövid időn belül foganatosítandó apasztását javaslatba nem hozhatja és pedig egyrészt azért, mert a szerzett jognak a jogosult hibáján kívül eső okból való elvonását már csak azért sem tekintheti méltányosnak, mert az engedéllyel bírók nagyobb része családfenntartó foglalkozását a jogositványra való tekintettel rendezte be és az engedély bevonása ezek anyagi tönkretételét vonná maga után; másrészt nem képes a közgyűlés teljes megnyugvással javaslatba hozni azon jogosultakat, akikről fontos anyagi, vagy életbevágó érdekük sérelme nélkül az italmérési engedély bevonandó volna.

Miért is felkéri Petrozsény község képviselőtestülete járási főszolgabírót, hogy a fentebb felhozott körülményre való tekintettel felsőbb helyen javaslatba hozni sziveskedjék, hogy a hivatkozott pénzügyminiszteri rendelkezés aként lenne végre hajtva, hogy az elhalálozás lemondás, elköltözés, csőd, vagy az italmérési jog gyakorlását gátló egyéb okokból megszűnő engedélyek helyett új engedélyek mindaddig ne adatnának ki, amíg a korlátlan italmérések száma 20-ra, illetőleg a törvényben meghatározott létszámra le nem apad.

Bár huzamosabb idő alatt, de a szerzett jogok, valamint a köztekintetek újabb sérelme nélkül a kir. pénzügyminiszter rendelete végre lenne hajtva.

Az orsz. vöröskereszt egyesület felhívására, Petrozsény község képviselőtestülete átérzeve ama hazafias kötelezettséget, amelynek teljesítése háboru esetén sebesült, vagy beteg harcosok ápolása, elhelyezése és megfelelő gondozása tekintetében elutasíthatatlan feladatát képezi, annál fogva 20 sebesült, vagy beteg harcos részére háboru esetén Petrozsény község közönsége kisegítő kórház felállítását elvállalja s tekintettel a község anyagi helyzetére a hadi igazgatás részéről minden betegért napi 1 korona 60 fillér általán összegért a gondozást is elvállalja.

Honosítás esetére az itteni zárdaiskolánál működő öt szent ferencendi tanítónőnek a község kötelékébe való felvételét kilátásba helyezte a közgyűlés.

feltétlen bizalommal fogok küzdeni, hogy mint a legnagyobb magyar mondá „Magyarország nem volt, hanem lesz“.

De miért is mondanánk mi borúsak hazánk jövőjét?

Talán a politikában mutatkozó hullámzások oly ijesztők? Hiszen a törvényhozás templomában az érvek küzdenek csak egymás ellen, de a küzdelem célja kevés kivétellel mindig a haza üdve és jóléte. Talán ifjúságunk nem felel meg azon követelményeknek, amelyek a haza iránti kötelezségeik teljesítésében majdan vállalkra nehezédnek? De hisz ifjúságunk, a mai magyar ifjúság hazaszeretében, — mint azt a szemeink előtt évről-évre lefolyó ünnepélyekből látjuk — méltó utódai az 1848-iki márciusi ifjaknak, felvilágosodottság tekintetében pedig, — hogy azoknak dicsőségét el ne homályosítsam — magasabb színű áll. Hanem igen is vannak politikai áramlatok, amelyeket a magyar társadalomra nézve ultramoderneknek és egyenesen veszedelmeseknek kell tekintenünk. Ezek a szocializmusnak túltengései és a nihilizmus, valamint a comumunizmus ferde kinövései. Azt hiszik ez elveknek avatatlan papjai, hogy magyarországot főleg a magyar munkásosztályt be lehet illeszteni azon általános keretbe, amely a nyugat, főleg sokkal civilizáltabb gyári munkásait egy csatasorba állította az ő felfogásuk szerint a világot megváltó szocializmus. Nekünk előbb tanítani kell alsóbb műveltségű testvéreinket és csak aztán magyarázunk meg neki a szocializmus eszméit és akkor is tapasztalni fogjuk mindenesetre, hogy a magyar munkás politikai lételet, — amelyet az 1848-iki

nagy napoknak köszönhet — nem fogja nemzetközi céokra kiszolgáltatni. Ez sem olyan terrenum, amelyekről hívós szelek fujnak hazánk felé, ez ellen is sikeresen védekezhetünk. Nem is időszerű tehát, hogy mi március 15-én véres kardot hordjunk körül és a magyarságot a közeli vészre figyelmeztessük akkor midőn veszélyt a legrosszabb akarattal sem vehetünk észre. Ellenkezőleg törekednünk kell, hogy férfias munkával a megkezdett úton haladva emeljük a haza gazdasági jólétét és — ami egy nemzet szerencsés beléletének, elkérülhetetlenül szükséges kelléke — legyen meg közöttünk az egyetértés. Mert egyetértésben kis dolgok is nagyra növekednek, de viszály a nagy épületek alapját is megingatja. Barabás egyik beszédében mondta el a köv. kis mesét: «Egyszer a fák panaszkodtak azért, mert fajuk folytonosan pusztul. Tanácsot kértek a mezőtől, aki azt a tanácsot adta a fáknek, hogy ne adjanak a fák nyelet a fejszének és fogot a fűrésznek, akkor nem lesz, ami őket kipusztítsa». Ez áll reánk is. A legnagyobb ellensége a nemzetnek az áruló sarjadék. Ha azonban a nemzet minden fia vállalva azon dolgozik, hogy a haza boldog legyen, akkor nem kell sohasem vészes felhőket látnunk hazánk egén, mert akkor azon eszmék, amelyekért 1848-ban őseink vére hullott bőséges gyümölcsöt teremnek a jövőnd számára és élni fog a magyar.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **Hatvan év.** Hatvan évvel ezelőtt pirosabbak voltak a rózsák és nagyobbak, nemesebbek az emberek. Édesebb volt a madárdal s nem volt senki, aki ne örült volna az életnek. Mert nagy idők, nemes órák voltak azok. Hatvan évvel ezelőtt a boldogság úgy termett a mezőn és az erdő sohaja szabadság vala. Ki emlékszik azokra a napokra? Ki azokra a halvány arcu, tépett katonákra, akik a szellemnek s a testvériségnek voltak a katonái? Kinek a fülébe cseng még a szabadság dalosmadarainak bűbájos éneke? Ki érti azt a megmagyarázhatatlan fellángolást, ami fogva tartott annyi keblet? Érted-e, érted-e magyar ember? Tudsz-e még emlékezni? Azok az eszmék, azok a gondolatok ott van-e még, ahol megtestesülve kell lenni: a kebledben? Ki tudja. Mert az az élet elmúlt; az a gondolat tetesztől töltött; annak az embernek a porát szétszórta talán már a szél. De az emlékezés? Az maradt meg csak nekünk. Azért ültünk emlékünnepet, és pedig:

A petrozsényi kaszinó társas vacsoráján a helybeli és vidéki intelligencia szép számmal vett részt. Priváry Géza főgimn. igazgató elragadó ékesszólással tartott remek pohárköszöntőjére valósággal felviharzott az éljenzés. Róth Flóris bányaigazgató tartalmas szép ünnepi szónoklatát nagy tetszéssel fogadták. Hajnalig tartó táncsal zárult az ünnepély.

Petrozsényben márc. 15-én reggel 8 $\frac{1}{2}$ órakor a b. társulati zenekar lelkesítő indulói mellett vonult az ipartestület a róm. kath. templomba, ahol az ünnepi szent misén jelen voltak a hatóságok, testületek, egyletek s hivatalok képviselői. A hazafias érzéstől áthatott ünnepi szónoklatot Buday János plebános tartotta. Innen a református templomba vonult az ünnepelő közönség, hol Kósa Mihály lelkész mondott magas szárnyalású hazafias szép beszédet. Majd a zsidó templomba vonultak, hol Leitner József h. rabbi szép beszédében méltatta az ünnep jelentőségét. Délben a Wagner szálloda nagytermében társas ebéd volt, melyen a hatóságok, a b. társulat képviselői s a polgárság szép számmal vett részt. Az ünnepi pohárköszöntőt Kósa Mihály ref. pap mondotta a töle megszokott ékesszólással, lelkesülten s lelkesítően. — A bányai altiszti olvasóköriben márc. 15-én tartott ünnepélyen a műsor a következő volt: 1. «Szózatnyitány» játszta a társulati zenekar. 2. Felolvasást tartott Pittner Sándor. 3. «Talpra magyart» szavalta Egyed András. 4. «Talpra magyart» énekelte az énekkar. 5. «Szózat»-ot szavalta Albert Etel k. a. 6. «Március 15» Ábrányi Kornéltól szavalta ifjú Marossy Vince. 7. Ócskai brigadérosból 2 hegedű szóló előadták Pán János és Sándor János zenekisérettel. 8. «Március 15» Ábrányi Emiltől, szavalta Zippenfenig Mariska. 9. «A nemzethez» Petőfitől, szavalta Csép Sándor. 10. «Magyar ábránd» hegedű szóló Pán János zenekiséretével. 11. «Hymnuszt» énekelte az énekkar. 12. «Kossuth induló» előadta a zenekar. A program minden száma után zúgó éljenzés honorálta a sikert, mely az altiszti olvasókör elnöke: Henrich Viktor bányagondnok és Marossy Vince alelnök fáradozását és érdemeit osztatlan elismeréssel méltatta, valamint Pán Jánosnak a zenekar-, Szandner Jánosnak a négyzólamu énekek betanítása és ügyes vezetéséért is kifejezésre juttatott. Ez volt az olvasókör első nyilvános hazafias működése, mely különösen az elnök és alelnök kezdeményező buzgalmának köszönhető. Este társasvacsera volt a résztvevők száznál többen voltak. Az ünnepi pohárköszöntőt Zádory Károly lapszerkesztő mondotta s különösen méltatta a nem magyarajku közreműködő tagok hazafias érületének megnyilatkozását. Buday János r. k. plebános méltatta lendületes beszédében az ünnep jelentőségét. Mindkét felköszöntést tetszéssel, elismeréssel fogadták. Majd hajnalig tartott tánc következett.

Vulkánban a kaszinó szombat este tartotta meg márciusi ünnepélyét. Az ez alkalomra alakult énekkar Weszthof mérnök vezetése mellett hazafias dalokat adott elő. Blascheck főmérnök, a kaszinó elnöke hazafias beszédében rámutatott azokra a hősökre, akik a nagy eszmék megtestesülését vérükkel pecsételték meg. Indítványozta, hogy Görgyey tábornoknak üdvözlő iratot küldjön a jelenlevő hazafias közönség. Egyik társulati tanító költeményt adott elő, mely után a Szózat eléneklésével az ünnepély véget ért.

Március 15.-én délelőtt 8 órakor a róm. kath. egyház derék lelkésze ünnepélyes istentiszteletet tartott, a melynek fénypontja a magas szárnyalású, hazafias beszéd volt. Az istentiszteletéről a közönség a társulati iskolába vonult, ahol Vass és Bakó társulati tanítók iskolai ünnepélyt rendeztek. A gyermekek igen ügyesen énekeltek. A szavaltatok is jók voltak. Vass tanító az ünnep jelentőségéről olvasott fel szélesen megírt ismertetést.

Vasárnap délután a krividiai és vulkáni bányamunkások nagy tömege szakadó hóban vonult ki a belépő állomás előtt levő milleniumi emlékoszlophoz, hol valóban lelkes és megható ünnepély folyt le. Az egyszerű, de szívből ünneplő munkások hazafias dalok éneklése között, nemzeti színű zászlók alatt vonultak fel s a szobornál a Hymusz eléneklése után egy krividiai fiatal bányász elszavalta a «Talpra magyar»-t, mely után Soó Sándor ref. lelkész, izzó fajszeretettől áthatott beszédet mondott a munkás népek. A beszédet gyakran szakította meg lelkes éljenzés, amely eléggé bizonyította azt, milyen igazán magyar, igazán lelkes tömeg volt az, amely e napon túrva az idő viszontagságát, künn, lsten szabad ege alatt ünneplott. A nagyhatású beszéd után Rátz Ernő bányaalkalmazott mondta el Ábrányi egyik remek versét, majd a Szózat eléneklése után az ünneplők hajlékaikba tértek, hogy emlékezzenek régiekről.

Március 15.-ike Lupényben. Az országiszerte ünnepelt március 15-ét Lupény közönsége is szép ünnepély keretében ülte meg az ottani tisztviselői kaszinó helyiségeiben. Megnyitó. Hymusz énekelte a dalárda. Elnöki megnyitót Vörös Jenő b. mérnök, kaszinó elnök tartotta s a nap jelentőségét méltatta. «Talpra magyart» szavalta Pittner József igen jól, lendülettel. Ünnepi beszéd tartotta Mindszenti György r. kath. plebános, szép elmékedéseit a közönség szívesen fogadta és «Szózat» volt az ünnepély záradéka. Ezen ünnepélyt vacsora követte, melyen a szereplőkön kívül jelen voltak Külley Elemér b. igazgató az összes bányamérnökök és hivatalnokok, valamint a tiszték és altisztek. Ezenkívül sokan voltak a polgárok közül is. — Képviselve volt a községi előjáróság, csendőrség, pénzügyőrség stb. stb. Az ünnepély sikerének érdeme a kaszinó által felkért rendezőké, amennyiben fáradságot nem kímélve törekedten mennél impozánsabbá rendezni. Kekel József a dalkar szervezése és vezetésével emelte az ünnepély fényét. Továbbá a tisztviselői kaszinó azon előzékenységéből, hogy termett átengedte szintén hozzájárult ahhoz, hogy az ünnepély méltó helyen tartott meg. Külley Elemér b. igazgató az első fogás közben szólásra emelkedvén, lendületes szép beszéd kíséretében a király egészségére üritette poharát és éltette a legelső magyar embert az apostoli királyt. Dr. Kaczander József lelkesítő s magasan szárnyaló, szép beszédében méltatta az ünnep jelentőségét. Hatásos pohárköszöntőt mondtak még Karácsonyi Ferencz és Simon Balázs.

— **Egy tanítónő ünnepélye.** A gyermekszertet és ragaszkodás igazán megható tanujelét adták márc. 19-én az áll. el. iskola növendékei, szeretet tanítónőjük Babics Józefa névnapja alkalmával. Nevezett tanítónőnél a volt és jelenlegi növendékei megjelentek e napon s egész virágözönnel s kedvesebb-nél-kedvesebb ajándékokkal lepték meg nevezett kedves tanítónőjüket s megható szavaltokban mondtak köszönetet azért a sok fáradságért, lankadatlan buzgalmaért, mivel őket a szépre, jóra és hasznosra nem csak oktadni, hanem nevelni is, egész tudásával, szívének egész melegével törekszik. Babics Józefa tanítónő meghatva mondott köszönetet kedves növendékeinek e nem remélt megtisztelést, pedig méltón megérdemelte e kitüntetést, mert hisz már 14 éve hogy a tanítónői pálya-rózsákban szegény, de tövisekben annál gazdagabb mezején működik s ez idő alatt mindenütt kivívta magának, műveltsége, szakképzettsége, szerény, kedves modora által, felettes hatósága, növendékei s azok szülői s az egész közönség méltó becsülését és meleg rokonszenvét.

— **Az aninószai társulati iskolák** szép hazafias ünnepély keretében ülték meg március 15-nek, a szabadság hajnalhasadásának hatvan éves évfordulóját. A műsorból tizenegy sikerült szavaltat és hat karének szám szolgált a növendékek hazafias érzésének ápolására. Lelkes, ünnepi beszédet Kovács János és Lévy Gábor társ. tanítók tartottak az ifjúsághoz. Az ünnepélyen a szülők is szép számmal voltak képviselve.

— **Eljegyzés.** Klein Vilmos petrozsényi kereskedő a Steiner Ferencz és trs. cég tagja eljegyezte Citron Amáliát, Citron Dávid kereskedő leányát Déváról.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Oláriu Miklós ügyvéd folyó évi március hó 15.-én nyitotta meg irodáját Petrozsényben, Klein Henrik-féle ház emeletén.

— **Sorozás.** Tegnap kezdődött Petrozsényben a sorozás. A petrozsényi hadkötelesekre hétfőn kerül a sor. A sorozást mint polgári elnök: Pogány Béla alispán vezeti.

— **A gazdák nem ünek fel.** Az irigy konkurencia ugylátszik sem riad vissza, csakhogy elhitesse a gazdákkal, mintha a nem impregnált répamag ép oly jó és kimagasló értékű volna, mint a Mauthner Ödön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiábavaló erőlködés, hiszen azon gazdákat, a kik már impregnált répamagot vetettek se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén egyedül hivatottak arra, hogy véleményt formáljanak. És mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel bírónak, mintha bizony a delikvens ítélkezhetne a bíró fölött! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurencia ily féktelen elfajulása ellen a földmívelési miniszter a legsürgősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

— **Felvétel a Ludovikába és a honvéd főreálba.** A soproni honvéd főreáliskolában 50, a budapesti honvéd Ludovika Akadémiában pedig mintegy 64, részint teljesen díjmentes, részint féldíjmentes államköltséges, illetőleg alapítványos és fizetéses hely fog az 1908—1909. iskolai év kezdetén (a honvéd főreáliskolában szeptember 1-én, a honvéd Ludovika Akadémiában szeptember 21-én) közvetlenül a polgári nevelésből belépő ifjakkal betölteni. Ezen helyek közül esik: a) a soproni honvéd főreáliskola I. évfolyamára: 20 teljes díjmentes államköltséges hely, 30 alapítványos hely és amennyiben ezen helyek teljes számban netalán belölthetők nem volnának, a rendszeresített létszám erejéig, megfelelő számú féldíjmentes és fizetéses hely; b. a budapesti honvéd Ludovika Akadémia I) évfolyamára: 5 teljesen díjmentes államköltséges hely, 35 alapítványos hely és 24 részben féldíjmentes, részben fizetéses hely. A pályázók az összes tudnivalókról bővebb felvilágosítást nyerhetnek a «Tájékoztató a m. kir. honvéd főreáliskolába való felvételre pályázók részére» és a «Tájékoztató a m. kir. honvéd Ludovika Akadémiába való felvételre pályázók részére» című füzetekből, amelyek az illető intézet parancsnokságánál díjtalanul kaphatók.

— **Vakok felvétele.** A vakok kolozsvári áll. segélyezett országos intézetébe a jövő 1908—1909-iki tanévre, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül, 15—16 vak fiú vétetik fel. Felvétetnek, oly 8—14 éves vak fiúk, kik a vakságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. Ezen tanévben több alapítványi hely is üresedik meg, mely alapítványi helyeket, oly szegény szülők vak fiúgyermekéi nyerhetik el, kik szegénységüket szegénységi bizonyítvánnyal tudják igazolni. A kérvények május hó végéig a «Vakok kolozsvári áll. segélyezett orsz. intézete» igazgatóságához nyújtandók be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatója bárkinek szolgál!

— **Uj szerkezetű bányalámpák.** A belgiumi szénbányákban uj szerkezetű lámpákkal kísérletet tesznek, melyek nemcsak a bányák veszedelmes bányalevegőjével szemben nyújtanak biztonságot, hanem jelzik ennek a jelenlétét. A mint a brüszeli lapok írják, az uj szerkezetű lámpák hasonlítanak a Davy-féle lámpákhoz, szintén finom dróthálával vannak beborítva, azonban belső szerkezetük egészen más. A dróthálózat ugyanis elemmel. Ha a bányában bányalég van, akkor az össze van csatolva egy galvanométeres thermolámpa lángja nagyobb meleget fejleszt, mint rendes levegőben, ez pedig a thermoelemben nagyobb áramot hoz létre, amit a galvanométer kiütései jeleznek. Ha pedig szénsav (széndioxid) van a bányában, akkor a láng gyengén melegít, a galvanométer pedig ellentétes jelzést mutat. Ilyformán a lámpával a különböző veszedelmes gázokat is fel lehet rögtön ismerni, ami a bányamunkásra létkérdés. Az uj szerkezetű lámpákkal való kísérlet teljesen bevált, miért is a szénbányatársaságok elrendelték azok alkalmazását, a legtöbb helyen.

351. sz. 1908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. ker. kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. III. 800.3 sz. végzése következtében dr. Reick Ferenc ügyvéd által képviselt Klein József és Adolf javára Singer Jenő lupényi lakos ellen 162 kor. s jár. erejéig 1906. évi július hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 900 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak 1908. évi V. 166/2 számú végzése folytán 162 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi május hó 10.-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 74 korona 40 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig. Lupényi községben, alperes lakásán leendő megtartására 1908. évi március hó 23-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Puj, 1908. évi március hó 2.-ik napján.

Br. Bánffy Albert,
kir. bír. végrehajtó.

Lakás keresés.

Egy család igényeinek megfelelő 3, esetleg 2 szobából, konyha, kamra, esetleg pince és padlásból álló lakás azonnali kivételre keresetik Petrozsény területén. Ajánlatok beadhatók e lap kiadóhivatalában.

Épület- és butorasztalos.

Tisztelettel felkérem Vulkán és vidéke igen tisztelt közönségét, hogy építkezés és butorrendelésnél hozzám bizalommal fordulni sziveskedjék, amennyiben legjobb minőségű száraz anyagokból a legszolidabb és legizlésebb kivitelben a legjutányosabb áron és legpontosabban készítek: épület-, butor-, portál, szóval a faipar körébe tartozó munkákat.

Kiváló tisztelettel:

SZÜLE JÁNOS
asztalosmester, Vulkán.

2--12

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —.30, —.60 l.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

Csakis poloskák ellen üvegben —.40, —.80, 1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM” névre. Gyár:

Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Első petrozsényi
könyvnyomda és
könyvkötészet

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen tisztelt nagyérdmü közönségének

tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **könyv- és papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek, imakönyvek, albumok** stb. nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, a társadalmi életnyilvánulás követelményeit kielégítendő hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével a hazafias célt szolgáljak. A kezdett nehézségeivel küzdve, anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmesszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szives támogatását kérem.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek a haladás, a fejlődés kívánalmainak kielégítését szem előtt tartva **KÖNYVKÖTÉSZETET** rendeztem be gépezettel, a legmodernebb eszközökkel felszereltem s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
magánnyomtatványok.

„Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.

WEISZ REZSŐ DIVATÁRUHÁZA PETROZSÉNY.

A tavaszi évad alkalmával legyen szabad tisztelettel értesíteni a nagyérdmü vevőközönséget, hogy **bevásárlási utamról** e napokban tértem vissza s kedvező bevásárlások által abba a kellemes helyzetbe jutottam, hogy **dacára a minden cikkben történt nagy áruemelkedéseknek**, dusan ellátott raktáramon az árukat még a régi olcsó árak mellett bocsájthatom a tisztelt közönség rendelkezésére; elvem lévén:

„Kis haszon, nagy forgalom!”

Üzletembe bevezettem Magyarország egyik leghíresebb cipőgyárának, a:

VÁCZI KOBRÁK Czipőgyár készítményét,

melynek kiváló tartóságáért felelősséget vállalva, azt a **legkisebb haszon mellett** bocsátom a t. vevőközönség rendelkezésére. Ezenkívül kapható nálam mindenféle egyéb jó gyártmányu **czipő** a legnagyobb választékban.

Rőfös árukban: Vászon, chiffonok, oxford, zefir, kanavász, továbbá női szövetek, a legolcsóbbtól a legfinomabbig, **delin**, felső ruhára való vászon, **batist**, (himzett) **satin**, **carton** stb. szintén a legduzsabb választékban kapható.

Női blousok: Selyemből, szövetből, nemkülömben mindenféle mosható kelmeből előállítva, ugyszintén **női kalapok**, **leányka ruhák**, **keztük**, **gallér** és **kézelők**, **nyakkendők**, **férfi**, **női** és **gyermek harisnyák**, **zsebkendők** stb. stb.

Rendkívül nagy választék szebbnél szebb női övekben, férfi ingek és kalapokban.

Midőn még a nagyérdmü közönségnek fentebb részletezett áruimat b. figyelmébe ajánlani bátor vagyok, kérem, hogy nb. látogatása által azoknak jó minőségéről és olcsóságáról személyes meggyőződést szerezni méltóztassék.

Szolid és pontos kiszolgálásról előre is biztosítva, vagyok a m. t. vevőközönségnek kitünő tisztelettel:

A híres 392. sz. a. törv. védett „ERNA VÁSZN” egyedüli raktára.

WEISZ REZSŐ.